

Evropská deklarace o právech hluchoslepých lidí  
Autor: Jan Jakeš, VIA Sdružení hluchoslepých

Evropa uznává hluchoslepotu! Evropský parlament dne 1. dubna 2004 přijal a vyhlásil oficiální dokument nazvaný "Písemné prohlášení o právech hluchoslepých lidí". Stalo se tak v souladu s jednacím řádem Evropského parlamentu na základě skutečnosti, že v tříměsíční lhůtě tuto písemnou deklaraci svým podpisem podpořila nadpoloviční většina z celkového počtu 626 poslanců Evropského parlamentu. Předseda Evropského parlamentu byl požádán, aby uvedené "Písemné prohlášení o právech hluchoslepých lidí" postoupil Evropské komisi, Radě Evropy a vládám členských zemí EU.

Vyvrcholilo tak dosavadní mnohaleté úsilí hluchoslepých lidí, rodin s hluchoslepými dětmi a odborníků z celé Evropy. Je to velký úspěch, když uvážíme, že Evropský parlament během svého pětiletého funkčního období v letech 1999 – 2004 přijal a vyhlásil pouze 7 písemných prohlášení, tedy že "Písemné prohlášení EP o právech hluchoslepých lidí" je teprve sedmé v pořadí! Kampaň v Evropském parlamentu za uznání hluchoslepoty jakožto jedinečného a odlišného zdravotního postižení a za uznání práv hluchoslepých lidí probíhala z podnětu Evropské sítě hluchoslepých (European Deafblind network – EdbN), která sdružuje hluchoslepe lidi, rodiny s hluchoslepými dětmi a odborníky. EdbN navázala před časem spolupráci s panem Richardem Howittem, poslancem Evropského parlamentu a předsedou výboru Evropského parlamentu pro postižené. Ten na jaře 2002 slíbil, že kampaň podpoří. Pro spolupráci se podařilo získat také paní Sophii Beaumont z European Disability Forum (EDF). Hlavním organizátorem kampaně byla anglická organizace pro pomoc hluchoslepým SENSE a koordinátorem byla paní Lucy Drescher. Po intenzivních přípravách se první týden v lednu 2004 v Evropském parlamentu konala výstava o hluchoslepotě a přijetí hluchoslepých lidí. poté 12. ledna 2004 bylo v Evropském parlamentu předloženo písemné prohlášení číslo 1/2004, o právech hluchoslepých lidí. Aby toto prohlášení mohlo být oficiálně přijato a vyhlášeno jako úřední dokument Evropského parlamentu, bylo zapotřebí v souladu s jednacím řádem EP získat na jeho podporu podpisy od nadpoloviční většiny poslanců Evropského parlamentu v limitu tří měsíců, to znamená do 12. dubna 2004. To se stalo právě 1. dubna 2004, kdy počet poslanců podepsaných pod písemným prohlášením překročil požadovanou polovinu a dosáhl počtu 323 z celkového počtu 626, čili solidní většina. Proto téhož dne, 1. dubna 2004 odpoledne, bylo na plenární schůzi Evropského parlamentu přijetí této deklarace o právech hluchoslepých lidí úředně vyhlášeno.

Na kampani se podíleli hluchoslepi lidé, rodiny s hluchoslepými dětmi a odborníci z tehdejších 15 členských států EU, kteří lobovali u svých poslanců Evropského parlamentu, aby deklaraci podepsali. Také my jsme se do kampaně zapojili, přestože Česká republika dosud nebyla členem EU. Hned na začátku jsme předali organizátorům kampaně k dispozici "Manifest hluchoslepých (Poselství hluchoslepých členů VIA Sdružení hluchoslepých české veřejnosti)". Pro svého belgického kolegu pana Petera Vanhoutte jsme připravili podklady pro jeho vystoupení na prezentaci hluchoslepých lidí v Evropském parlamentu v Bruselu. Tři týdny před vypršením lhůty stanovené pro trvání kampaně se ukázalo, že k přijetí deklarace ještě zbývá získat podpisy alespoň čtyřiasedesáti poslanců Evropského parlamentu. Obrátili jsme se na paní senátorku Zuzanu Roithovou (KDU-ČSL) s

prosbou o pomoc, protože s osobním nasazením prosazuje a zlepšuje podmínky hluchoslepých a prosadila i konkrétní opatření.

Oslovila dosavadní členy evropského parlamentního klubu Evropské lidové strany–Evropských demokratů (EPP-ED) a požádala je o podporu písemné deklarace o právech hluchoslepých lidí a přispěla k úspěchu kampaně. Jak po přijetí deklarace napsala koordinátorka celé kampaně paní Lucy Drescher: "deklarace o právech hluchoslepých lidí je velkým úspěchem pro všechny hluchoslepé lidi z celé Evropy. Tohoto úspěchu by nebylo možno dosáhnout bez spolupráce hluchoslepých lidí, rodin s hluchoslepými dětmi a odborníků napříč celou Evropou. Je to pouze první krok. Nyní, když jsme začali pracovat společně, tak můžeme zaručit, že hlasy hluchoslepých budou slyšet v celé Evropské Unii." My k tomu dodáváme: věříme, že tomu tak bude i v České republice za předpokladu, že skutečně všichni zainteresovaní a odpovědní lidé budou opravdově spolupracovat na společném díle v zájmu hluchoslepých občanů ČR!

Historické "Písemné prohlášení EP o právech hluchoslepých lidí" je důležitým úředním dokumentem. Předně se jím vyhláší, že hluchoslepota je jedinečné zásadní postižení, které představuje kombinaci zrakového a sluchového poškození, jež vede k problémům v přístupu k informacím, komunikaci a mobilitě. Dále se vyhláší, že někteří z takto postižených lidí jsou neslyšící a nevidomí, ale většina má zbytky jednoho nebo obou smyslů. Poté jsou vyjmenována práva, která mají být hluchoslepým lidem přiznávána. Evropský parlament se touto deklarací obrací na instituce Evropské unie a jednotlivých členských států EU, aby zajistily uznání a naplnění práv hluchoslepých lidí, a také, a to je velmi důležité, aby zajistily prosazování těchto práv příslušnými zákony!

Český překlad Dokumentu Evropského parlamentu "Written declaration 1/2004 on the rights of deafblind people"

PÍSEMNÉ PROHLÁŠENÍ číslo 1/2004  
o právech hluchoslepých lidí  
Přijato Evropským parlamentem dne 1. dubna 2004

Evropský parlament:

- s ohledem na pravidlo 51 svého Jednacího řádu,
- s ohledem na Článek 13 Smlouvy o Evropské unii a na princip lidské důstojnosti,
- vzhledem k tomu, že hluchoslepota je zásadní postižení, které představuje kombinaci zrakového a sluchového poškození, jež vede k problémům v přístupu k informacím, komunikaci a mobilitě,
- vzhledem k tomu, že v Evropské unii je asi 150 000 lidí trpících hluchoslepotou,
- vzhledem k tomu, že někteří z těchto lidí jsou zcela neslyšící a nevidomí, ale většina má zbytky jednoho nebo obou smyslů,

- vzhledem k tomu, že jsou takto zásadně postiženi, potřebují hluchoslepi lidé speciální pomoc, poskytovanou specializovanými odborníky,
  1. Obrací se na instituce Evropské unie a jejích členských států, aby uznaly a naplňovaly práva lidí s hluchoslepotou,
  2. Deklaruje, že hluchoslepi lidé by měli mít stejná práva, jakých požívají všichni občané EU; tato práva by měla být prosazována příslušnými zákony v každém členském státě a měla by zahrnovat:
    - právo podílet se na demokratickém životě EU
    - právo na práci a orientační školící kurzy, s příslušným osvětlením, kontrastem a uzpůsobením prostředí
    - právo na individualizovanou zdravotní a sociální péči
    - právo na celoživotní vzdělávání
    - právo na individuální asistenci komunikátora-průvodce, tlumočníka nebo pomocníka tam, kde je to potřebné,
  3. Žádá svého předsedu, aby tuto deklaraci postoupil Komisi, Radě a vládám členských států.

(Zdroj: VIA SDRUŽENÍ HLUCHOSLEPÝCH, 15. dubna 2004)